Obraćanje supervizora, Suzan Džonson, poslanicima Skupštine Brčko Distrikta, Vladi, pravosuđu i drugim pozvanim gostima

Gospodine predsjedniče, gospodine gradonačelniče, poslanici, predstavnici Vlade Distrikta i pravosuđa, uvaženi gosti:

Prošlog ljeta mi je ponuđeno da preuzmem poziciju supervizora za Brčko. Što sam više saznavala o tome, o Konačnoj odluci i značajnim stvarima koje se ovdje dešavaju, time sam postajala više zainteresovana za ovu poziciju. Sada mi je veliko zadovoljstvo što sam ovdje u Brčkom.

Sebe već smatram članom ove zajednice. Premda je možda grad relativno mali po površini, napredak koji ste svi vi već postigli je značajan i povezuje Brčko sa uspjehom, sa kretanjem u budućnost, a ne sa stagnacijom i prošlošću.

Prije nego što nastavim, željela bih da odam priznanje na izuzetnom poslu koji ste, zajedno sa mojim prethodnicima, ambasadorima Farandom, Metjuzom i Klarkom, i predanim osobljem OHR-a Brčko, uradili na stvaranju jake osnove za budući napredak i veći prosperitet vaše zajednice.

Željela bih da se posebno zahvalim Gerhardu Zonthajmu čija sposobnost, predanost i iskustvo su znatno doprinijeli našoj efikasnosti. Nadam se da će on ostati sa nama do kraja mog mandata.

Danas bih željela da moja zapažanja usmjerim na tri šire oblasti:

- prvo, značajan napredak koji ste ostvarili ovdje u Brčkom u protekle četiri godine, na kojem možemo raditi zajedno kako bi se suočili sa novim izazovima koji su pred nama;
- drugo, strateška pitanja sa kojima se Bosna i Hercegovina suočava ove godine, tj. da li država želi da potvrdi svoju evropsku sudbinu ili želi ostati na periferiji i kako će ova pitanja uticati na Brčko i njegovu perspektivu;
- i treće, prioritete OHR-a Brčko i kako namjeravam da radim zajedno sa vama.

Prvo- Značajan napredak koji smo ostvarili kroz ovo jedinstveno partnerstvo. Vi znate bolje od mene da je Brčko postao primjer za mnoge u BiH čiji ugled daleko prevazilazi veličinu teritorije na kojoj se nalazi. Pokazali ste šta se može postići predanim radom, saradnjom između etničkih grupa i inicijativom na lokalnom nivou, spremnošću da gledate naprijed i iskrenim partnerstvom sa međunarodnom zajednicom. Brčko ima dobre predispozicije da nastavi da bude uzor u mnogim oblastima, ali o našoj priči moramo uvjerljivije govoriti i moramo bolje objasniti zašto je uspjeh koji je postignut ovdje dobar za entitete i za cijelu Bosnu i Hercegovinu.

U martu će se navršiti četiri godine od osnivanja Distrikta.

Tada je Brčko bio hrabar eksperiment bez presedana i sa mnogim rizicima. Ali, partnerstvo između Brčko Distrikta i supervizora OHR-a, koji su radili pod mandatom datim u skladu sa Konačnom odlukom, je uspješno. Zajedno smo postavili jak temelj na koji se dalji napredak može nadograditi. Dobro su vam poznati ti pokazatelji:

- Distrikt je demilitarizovan;
- Izbjeglice su se vratile, imovina je vraćena vlasnicima i OHR je prenio ovlaštenja za obrazovanje, ljudska prava, povratak i rekonstrukciju na Vladu Distrikta;
- Institucije Distrikta su multietničke;

- Pravosuđe je nezavisno i efikasno;
- Ekonomski napredak je evidentan, privredni razvoj se zahuktava i Distrikt privlači domaće i strane investitore;
- Prelazna Skupština Brčko Distrikta je donijela preko sto zakona i amandmana. Vi, a ne entiteti, država ili međunarodna zajednica, ste radili i uspjeli riješiti mnoga osjetljiva pitanja, od davanja imena ulicama do spomenika na javnim mjestima;
- Samo u proteklih nekoliko mjeseci Distrikt je bio domaćin okupljanja više od četrdeset gradonačelnika sa cijelog Balkana i dao podršku održavanju pozorišnog festivala i sajma;
- Distrikt je član dva evropska regionalna udruženja opština;

U mnogim oblastima, Distrikt predstavlja uzor ostalim dijelovima BiH. Imamo solidnu osnovu, ali mora se još dosta napora uložiti. Suočavamo se sa mnogim izazovima.

Prvo, da nastavimo da gradimo lokalnu vladu koja će biti aktivnija, efikasnija i transparentnija, koja brže odgovara potrebama građana, za koju se smatra da je blagonaklona kada je u pitanju obavljanje poslovnih aktivnosti. Neke od mjera za koje smatramo da će doprinjeti ostvarenju ovih ciljeva su:

- Da se što ranije počne primjenjivati Pravilnik o ponašanju javnih službenika i da Kancelarija za žalbe građana bude aktivnija;
- Proces zapošljavanja u javnim službama treba da se promijeni tako da se osigura da ključni preduslovi za zasnivanje radnog odnosa budu stručne sposobnosti a ne poznanstva;
- Treba što prije izvršiti registraciju mjesnih zajednica;
- Potrebna je veća transparentnost u donošenju odluka o budžetu.

Drugo, da nastavimo sa stvaranjem većeg broja radnih mjesta u

privatnom sektoru kroz završavanje procesa privatizacije, privlačenjem većeg broja domaćih i stranih investitora u Distrikt i stvaranjem dobrog okruženja za obavljanje poslovnih djelatnosti.

- Treba da ubrzamo proces restruktuiranja preduzeća koja još uvijek nisu privatizovana, i napravimo kocept privatizacije poslovnih prostora;
- Treba da izvršimo reorganizaciju i modernizaciju Luke Brčko;
- Treba da razvijemo industrijske zone u Distriktu;
- Treba da osnujemo jedan konsolidovan biro za zapošljavanje koji će pružati efikasne usluge svojim korisnicima.

Treće, da bismo postigli ove ciljeve potrebno je da nastavimo i ubrzamo sa intezivnim usklađivanjem i reformom entitetskih zakona.

- Treba nam lista prioritetnih zakona za ovu i naredne godine;
- Treba da završimo listu entitetskih zakona koji će nastaviti da se primjenjuju u Distriktu;
- Treba da uskladimo zakonodavne aktivnosti Distrikta sa državnim zakonodavstvom;
- Treba konačno da objavimo da međuentitetska linija razdvajanja više nema pravnu snagu u Brčko Distriktu.

Četvrto, potrebno je uložiti dosta napora u rekonstrukciju uništene i zapuštene infrastrukture u Distriktu i investirati u budućnost Distrikta.

- Moramo da nastavimo sa čišćenjem korita rijeke Save.
- Moramo da sprovedemo ključna poboljšanja sistema vodosnabdijevanja i odlaganja čvrstog otpada.
- Teba da popravimo više puteva, uključujući i realizaciju obilaznice za Brčko.
- Treba da razvijemo strategiju kojom će se intenzivirati

rekonstrukcija ili izvršiti nadoknada vlasnicima devastirane imovine.

Preveliki broj građana Distrikta još živi u uslovima koji predstavljaju ličnu tragediju za te ljude. Mnogo obrazovanih ljudi je bez posla, drugi su postali radno nesposobni usljed rata ili bolesti, veliki broj penzionera živi u siromaštvu, a mnogim porodicama je potrebna pomoć da bi odgojili djecu u humanim uslovima. Najbolji način da se osigura minimalna zaštita socijalno ugroženih nije ad hoc jednokratna socijalna pomoć, nego "na potebama zasnovana" pravna regulativa za socijalno ugrožene kategorije. Ovdje je važnije pitanje kako Brčko može efikasno raditi sa entitetima i državom na rješavanju pitanja penzionog sistema koji će biti pravedan i adekvatan za sve građane, a koji će budžeti moći podnijeti.

Ovo su samo neke oblasti u kojima napredak može imati značajne rezultate u građenju dobre vlasti i stvaranju uslova koji su potrebni za dalji napredak. Brčko stiže susjedne zemlje brže od preostalih dijelova BiH, ali moramo ići naprijed da se ne bi vratili unazad.

Kao supervizor, obavezujem se zajedno sa OHR-om da vam pružim podršku i pomognem u svim ovim nastojanjima. Mi imamo obećanje Vlade SAD-a za preko milion dolara za projekte za dalji razvoj. Takođe, moramo privući što više prijatelja i pristalica koji priznaju da je uspjeh koji je Brčko postigao takođe u interesu entiteta i BiH u cjelini, i da Brčko nije posebno ostrvo, nego ključni integralni dio BiH.

Međutim, napredak će sve više i više zavisiti od vas – Vlade, Skupštine, pravosuđa i svih građana Brčkog. Mi možemo obezbijediti finansijska sredstva, ali samo vaše ideje, spremnost da iznađete praktične kompromise i da naporno radite zajedno, će nam omogućiti da postignemo konkretne i mjerljive rezultate.

Izbori

Dozvolite mi da sada kažem nekoliko riječi o izborima. Slobodni i pošteni izbori su ključni mehanizam koji građanima omogućava da usmjeravaju institucije uprave i drže stranke i javne službenike odgovornim za svoj rad.

Izbori za Skupštinu Distrikta, zakazani za oktobar 2004. godine su od ključne važnosti za konsolidaciju Distrikta i implementaciju Konačne odluke. Bez obzira na ishod izbora, uvjerena sam da rezultirajući povećani legitimitet i autoritet koje će Skupština i Vlada nakon izbora uživati mogu biti samo pozitivan i dobrodošao napredak i signal političke zrelosti.

Mi radimo zajednički sa vladinim Odjeljenjem za javni registar, Izbornom komisijom Brčko Distrikta, OSCE-om i drugim relevantnim organima vlasti na registraciji birača. Želim da iskoristim ovu priliku da apelujem na sve one koji imaju pravo da glasaju da se registruju i izvrše ponovnu provjeru da li se njihovi lični podaci podudaraju sa podacima iz Centra za registraciju birača u ulici Hasana Bećirevića.

Drugo, pozivam sve političke stranke da biračima Distrikta prezentuju realistične, konkretne i praktične prijedloge, koje nazivamo političkom platformom, koja sadrži pitanja za koje stranka vjeruje da su najvažnija, i šta stranka predlaže da uradi u vezi tih pitanja. Da bi stekli povjerenje i podršku glasača, stranke moraju pokazati da ne rade u sopstvenom nego u javnom interesu. Birači moraju od stranaka zahtijevati da odgovore na njihove zahtjeve.

Treće, savjetovala bih sve javne službenike da posebno budu pažljivi da ne koriste javna sredstva i resurse za izbornu kampanju ili za partijsku politiku i čak da izbjegavaju situacije koje bi se mogle shvatiti tako. Spremnost i sposobnost javnih službenika da odgovorno i mudro koriste javna sredstva tijesno su povezani sa građenjem javnog povjerenja u vladu na svim nivoima.

Put ka napretku

Međunarodna supervizija koju sprovodi OHR i supervizor ne može i ne treba da postane trajna pojava u Brčkom i BiH. Ali prije postepenog ukidanja supervizije i smanjenja prisustva međunarodnih organizacija, želimo biti uvjereni da je investicija u koju smo zajednički ulagali sigurna, da je posao zaista obavljen, i da je došlo pravo vrijeme da se razviju novi načini nastavka naše saradnje u budućnosti.

U praktičnom smislu, režim supervizije će ostati na snazi još neko vrijeme nakon izbora za Skupštinu Distrikta. U međuvremenu, prioriteti OHR-a, zajedno sa prioritetima Vlade i Skupštine, govore mi da ćemo imati puno posla i izazova u ovoj godini.

Usvajanje našeg plana rada će zahtijevati tri osnovne sposobnosti – puno rada, političku volju i posljednje, ali ne i manje važno, postizanje kompromisa. Ova posljednja sposobnost će naročito biti važna nakon izbora. Vaša – naša sposobnost da dalje napredujemo se ne može desiti u vakuumu, nego u širem kontekstu Bosne i Hercegovine, i njenom mjestu u regionu, Evropi i trans-atlantskom savezu.

Ovo me navodi na drugu širu oblast koju želim pomenuti danas – jedno od ključnih pitanja sa kojim se BiH suočava ove godine, naime, da li potvrđujete, ili ne, ono što je visoki predstavnik, Paddy Ashdown, nazvao vašom "evropskom sudbinom", ili kako on to ponekad kaže – da li ulazite u voz za Evropu i NATO, ili ne. 2004. godina će biti godina odluke.

Region se okreće prema Evropi. Mnoge susjedne zemlje su već uključene u proces postepenog priključenja Evropskoj uniji. Sredinom ove godine, biće jasno da li je Bosna na pravom putu da se sa svojim susjedima priključi Evropi, ili će ostati na periferiji Evrope.

- U junu, na samitu u Istambulu, NATO će odlučiti o članstvu BiH u Partnerstvo za mir, što je prva stepenica za ulazak u NATO;

- Tokom ljeta, Evropska komisija će procijeniti napredak BiH u realizaciji uslova iz Studije izvodljivosti i odlučiti da li da preporuči otpočinjanje pregovora sa BiH.

Entiteti i BiH moraju da rade na teškim strukturalnim reformama, usvajanju novih zakona i osnivanju novih institucija; mi ovdje u Brčkom treba da nađemo efikasne načine da osiguramo da se naši interesi i prava uzmu u obzir.

Ovo znači da moramo intezivirati dijalog na svim nivoima i iznaći pravu strategiju kako bismo osigurali da napredak koji smo ostvarili ovdje u Brčkom ne bude umanjen, kao i da Brčko da odgovarajući doprinos sveukupnom nastojanju da se "uhvati voz za Evropu". Radujem se što ću raditi sa vama na ovom važnom pitanju.

Zajednički rad, prioriteti i uloga OHR-a

Već sam spomenula neke od oblasti koje treba da riješimo ove godine.

Govoreći šire, uloga OHR-a u BiH ove godine biće da pomogne oko implementacije reforme i restruktuiranja koji su uslovi za ulazak u Evropsku uniju i NATO. Ovo znači da će visoki predstavnik u Sarajevu, i supervizor za Brčko, pregovarati, urgirati, predlagati, podržavati i pomagati. Ako i kada budemo morali izdavati naloge ili smjenjivati zvaničnike, to će biti samo kao krajnje rješenje, a nećemo to smatrati vašim ili našim uspjehom. Vi ćete, mi se nadamo, preuzeti odgovornost da sami izvršite neophodne reforme, a nećete odlagati donošenje teških odluka koje zahtijevaju kompromis. Što rjeđe OHR bude morao nametati ili izdavati naloge, time će naš uspjeh biti veći, i time ćete vi demonstrirati veću spremnost za članstvo u Evropu i NATO.

I na kraju, iako je za mene Brčko nešto novo, u posljednjih 15 i više godina radila sam na pitanjima tranzicije u mnogim zemljama bivšeg Sovjetskog Saveza, Jugoistične Evrope i

Bliskog Istoka. Tokom svoje karijere, u diplomatiji, u privatnom sektoru, kako u preduzećima tako i sa nevladinim organizacijama, imala sam sreće da radim na mnogim izazovnim problemima i pitanjima.

Brčko Distrikt je jedinstven po tome što kombinuje izazove prevazilaženja nekih lošijih istorijskih nasljeđa i stvaranja multietničkog, demokratskog i prosperitetnog društva, sa mnogim pozitivnim aspekatima – obrazovani i talentovani ljudi, mnogo različitih kultura i tradicija koje doprinose bogatstvu života ovdje, i jasan i kreativan karakter same Konačne odluke.

Takođe sam sretna što sam naslijedila tim posvećenih, obrazovanih ljudi koji su većinom iz Bosne i Hercegovine.

Radujem se vremenu koje ću provesti ovdje i prilici da se sastanem sa vama pojedinačno tokom našeg zajedničkog rada i da vas lično upoznam. U međuvremenu, pozivam vas da nastavite da tijesno sarađujete sa osobljem OHR-a, vašim saradnicima iz Vlade i sugrađanima, i želim vam uspješnu i prosperitetnu 2004. godinu.